

Medlem for Holbæk (Sogtmand), det ærede Medlem for Kalundborg (Krabbe) og det ærede Medlem for Randers Amts 4de Valgkreds (Neergaard); men alle Taler have dog i større eller mindre Grad været prægede af Kompromisshensyn. De Herrer, der have siddet i Toldkommissionen, have søgt at komme hinanden i Møde, hvad der jo er ganske naturligt, og de føle sig ogsaa nu til en vis Grad forpligtede til at forsvare det Arbejde, som nu en Gang er gjort. For os andre derimod, som ikke have siddet i Toldkommissionen, stiller Sagen sig noget anderledes. Vi kunne og bør udtale os med større Frihed, vi have den Opgave at klare for os selv og for vore Vælgere, hvilket Resultat man er naaet til, og vi have den Pligt at advare imod, at hele Toldtariffen, efter fortsatte Kompromis'er i Udvalget og Fællesudvalget, til sidst kommer til at ende i en Bunte værdiløst Pindebrænde. Jeg har i og for sig ikke noget imod Kompromis'er, naar de kunne forsvares; men man ser ofte Kompromisprincippet gennemført saaledes, at hvad der er opnaaet, kan regnes lig Nul, og saa er Arbejdet efter min Mening spildt. I 1797, netop for 100 Aar siden, gennemførte en Kreds af oplyste Statsmænd en dansk Toldtarif, som paa den Tid var den frieste i Europa. I Motiverne til den Forandring, man da foretog, findes følgende minderværdige Ord: „De nuværende Toldsatser ere befundne at staa, for en stor Del, i Misforhold til Varenes Bestaafenhed og nuværende Værd. At sammenbrage de mange Slags Afgifter til enkelte, og at bestemme dem i rigtigere Forhold efter Handlens Gang og Varenes Pris, samt efter disses større eller mindre Nødvendighed, Nytte o. desl.; dette er anset som en gavnlig Sag, til at fremme Orden i Handel og forekomme Tidsspilde i Forretninger.“ Ved at læse disse Ord hører jeg et Aarhundredes Bingeslag luse hen over Tinget. Vi staa nu under ganske lignende Forhold og skulle træffe et Valg, og naar man staar foran dette Valg, kan det efter min Mening ikke nytte noget af Kompromisshensyn at styde Principperne til Side. Jeg har ogsaa med Glæde hørt, at mine Meningsfæller blandt Talerne ikke have forsøgt derpaa. Vi bør være paa det rene med, om vi, som det ærede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgkreds (Scharling) siger, ville gøre Vendingen højre eller venstre om, om vi ville gaa i Retning af Toldbeskyttelse eller i Retning af Frihandel. Jeg siger udtrykkelig: „i Retning af“ Frihandel; thi det er klart, at vi af mange forskellige Grunde ikke kunne vente med eet Strid at naa Idealet, og dersom nogen vil sige: „der er saa mange Ide-

aler, hvad er Deres Ideal?“, vil jeg ganske aabent og ærligt sige: „mit Ideal er den fuldstændige Afkaffelse af al privat Beskatningsret her i Landet“. Vi Frihandelsmænd ere ikke principielle Modstandere af Forbrugsstatter, men vi holde paa, at de Forbrugsstatter, der paalægges Samfundet, skulle gaa i Statskassen og ikke i private Folks Lommer. Vor Mening er ikke den, at vi skulle gennemføre en Toldrevolution. Det er aldrig heldigt paa det økonomiske Omraade at gøre saa radikale Skridt; vor Mening er den, at vi ganske rolig, men konsekvent bør stræbe hen til at naa en sund, en retfærdig og loyal Finanspolitik. Men dette naa vi ikke, saa længe vi fastholde en Toldlov, som fordeler Statterne saaledes, at de mindst bemidlede Klasser ej alene maa svare største Delen af de Forbrugsstatter, som gaa i Statskassen, men at de samtidig af deres ofte surt erhvervede Fortjeneste maa svare Millioner til Følt, der som Regel ere ganske anderledes heldig stillede end Arbejderne selv. Disse maa jo for øvrigt nu gennem Tolden ikke alene statte til private Individuer, men ogsaa til Aktieselskaber og Ringe, tit paa en saadan Maade, at enhver rettænkende Dommer over vort Skattevæsen maa komme til den Erkendelse, at der gennem Forbrugsstatterne gøres en meget stor Uret over for de mindre bemidlede Klasser. Det Valg, der nu skal gøres, er nøjagtig det samme som for 100 Aar siden. Vi skulle vælge imellem en forsvarlig og retfærdig eller en uforsvarlig og uretfærdig Bestatningsmaade. Jeg indrømmer, at der er Mellemstandpunkter, men det er Pderpunkterne, jeg her vil paapege. Vi, der holde paa den retfærdige Bestatning, staa i Virkeligheden i dette Spørgsmaal fuldt ud paa den historiske Udvillings Grund, medens en Del af vore Modstandere ere hildebe i de samme Wildfarelser, som vi for 100 Aar siden efter dyrt købte Erfaringer søgte at komme bort fra. Det er det samme forkastelige System, som nu fra enkelte Sider igen anbefales os. Der er et gammelt Ord, som siger: „En vis Mand bliver klog af andres Erfaringer, en fornuftig Mand lader sig belære af sine egne; Daaren bliver hverken klog af andres eller af egne Erfaringer“. Det gaar i det store som i det smaa. Naar et Folk hverken vil lade sig vejlede af historiske Kendsgerninger, af korrekte Tal eller af egne og andres Erfaringer, maa dette Folk tage Skade for Djemgæld; det maa høste, som det har faaet. Vi vide alle, at man sjældent faar en god Høst efter en daarlig Udsæd. Agrarforeningen har for nylig meget passende oplyst om dette Forhold.